

Sygn. akt VU 374/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot odsetek za zwłokę

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 26 stycznia 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 374/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 stycznia 2015 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy K. S. zwrotu odsetek za zwłokę w kwocie 2.638,68 zł od zwróconych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z powodu braku podstaw prawnych.

Od powyższej decyzji w dniu 24 marca 2015 roku odwołał się wnioskodawca K. S., wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji i zasądzenie na jego rzecz odsetek od nienależnie opłaconych składek w wysokości 2.391,69 zł oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawie w dniu 8 stycznia 2016 roku wnioskodawca sprecyzował żądanie, domagając się zasądzenia od organu rentowego na jego rzecz kwoty 2.369,69 zł tytułem odsetek od nienależnie opłaconych składek.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Wnioskodawca wniósł o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i opłacał składki z tego tytułu począwszy od stycznia 1999 roku.

Składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe K. S. płacił w przepisany terminie łącznie ze składką należną za miesiąc marzec 2005 roku. Składkę za miesiąc kwiecień 2005 roku wnioskodawca opłacił po terminie zapłaty. Ponadto po terminie wpłacił także składki za następujące miesiące: grudzień 2005 roku, styczeń 2008 roku, luty 2012 roku

i październik 2012 roku. Za okres od grudnia 2012 roku do marca 2013 roku wnioskodawca nie opłacił składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

(okoliczności niesporne)

W okresie od dnia 17 grudnia 2012 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku wnioskodawca był niezdolny do pracy i wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do zasiłku chorobowego. Decyzją z dnia 20 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za wyżej wymieniony okres. Organ rentowy wskazał, że skoro wnioskodawca nie opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc kwiecień 2005 roku w terminie, to nie podlega temu ubezpieczeniu od dnia 1 kwietnia 2005 roku i tym samym nie ma prawa do zasiłku chorobowego.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 20 lutego 2013 roku k. 7 akt o sygn. V U 1010/13)

Wnioskodawca w dniu 15 marca 2013 złożył wniosek o przywrócenie terminu płatności składek na ubezpieczenie chorobowe. Wniosek ten cofnął w dniu 8 kwietnia 2013 roku.

(dowód: pismo z dnia 15 marca 2013 roku k. 8 akt o sygn. V U 1010/13)

Wnioskiem z dnia 17 maja 2013 roku K. S. wniósł o wydanie decyzji w zakresie niepodlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 kwietnia 2005 roku oraz o zwrot wszystkich opłaconych składek na ubezpieczenie chorobowe po dniu 1 kwietnia 2005 roku.

(dowód: wniosek k. 11 akt o sygn. V U 1010/13 oraz w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 27 maja 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy K. S. zwrotu nienależnie opłaconych składek po dniu 1 kwietnia 2005 roku z powodu niestwierdzenia nadpłaty.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 27 maja 2013 roku k. 6 i k.13 akt o sygn. V U 1010/13 oraz w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 3 czerwca 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31 marca 2005 roku, od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 3 czerwca 2013 roku k. 15-16 akt o sygn. V U 1010/13)

Od powyższych decyzji wnioskodawca K. S. odwołał się w dniu 24 czerwca 2013 roku i wniósł o:

1. zmianę decyzji z dnia 3 czerwca 2013 roku w ten sposób, że nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 kwietnia 2005 roku;
2. zmianę decyzji z dnia 27 maja 2013 roku w ten sposób, że ma prawo do zwrotu składek na wyżej wymienione ubezpieczenie nienależnie opłaconych od dnia 1 kwietnia 2005 roku, dotychczas niezwróconych.

(dowód: odwołanie k. 2-5 akt o sygn. V U 1010/13)

Po dniu 1 kwietnia 2005 roku K. S. nie składał wniosku o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

(okoliczności niesporne)

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2014 roku, prawomocnym od dnia 6 marca 2014 roku, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie o sygn. akt V U 1010/13 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 3 czerwca 2013 roku w ten sposób,

że stwierdził, iż wnioskodawca K. S. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach: od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie. Dodatkowo na mocy tego samego orzeczenia Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 27 maja 2013 roku w ten sposób, że ustalił, iż wnioskodawca K. S. ma prawo do zwrotu nadpłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okresy od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 28 stycznia 2014 roku k. 42-42v akt o sygn. V U 1010/13 oraz w aktach ZUS)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał zwrotu nadpłaconych składek w dniu 12 maja 2014 roku w wysokości 3.795,50 zł oraz w dniu 13 maja 2014 roku odsetek za zwłokę za okres od dnia 5 kwietnia 2014 roku do dnia 10 maja 2014 roku w wysokości 71 zł.

(okoliczność niesporna)

Pismem z dnia 30 grudnia 2014 roku wnioskodawca wezwał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. do zapłaty kwoty 2.638,68 zł tytułem należnych odsetek od składek zwróconych po dniu 1 kwietnia 2005 roku.

(dowód: wezwanie do zapłaty w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Spór w przedmiotowej sprawie dotyczy żądania ustawowych odsetek z tytułu zwrotu składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe do których został zobowiązany ZUS wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie VU 1010/13.

Nie sposób więc przedmiotowej sprawy rozpoznać bez wnikliwej analizy chronologii zdarzeń będących przedmiotem oceny i rozstrzygnięcia Sądu w powołanej wyżej sprawie.

Spór w niej dotyczył bowiem kwestii podlegania ubezpieczeniu chorobowemu oraz terminowości opłacania składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe i zrodził się on w 2013 r.

Z lektury akt załączonej sprawy VU 1010/13 wynika, iż w okresie od dnia 17 grudnia 2012 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku wnioskodawca był niezdolny do pracy i wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do zasiłku chorobowego. Decyzją z dnia 20 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za wyżej wymieniony okres. Organ rentowy wskazał, że skoro wnioskodawca nie opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc kwiecień 2005 roku w terminie, to nie podlega temu ubezpieczeniu od dnia 1 kwietnia 2005 roku i tym samym nie ma prawa do zasiłku chorobowego.

Wnioskodawca w dniu 15 marca 2013 złożył wniosek o przywrócenie terminu płatności składek na ubezpieczenie chorobowe, ale wniosek ten cofnął w dniu 8 kwietnia 2013 roku.

Natomiast w dniu 17 maja 2013 roku K. S. wniósł o wydanie decyzji w zakresie niepodlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 kwietnia 2005 roku oraz o zwrot wszystkich opłaconych składek na ubezpieczenie chorobowe po dniu 1 kwietnia 2005 roku. Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy decyzją z dnia 27 maja 2013 roku nr (...) odmówił wnioskodawcy K. S. zwrotu nienależnie opłaconych składek po dniu 1 kwietnia 2005 roku z powodu nie stwierdzenia nadpłaty.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 27 maja 2013 roku k. 6 i k.13 akt o sygn. V U 1010/13 oraz w aktach ZUS)

Decyzją zaś z dnia 3 czerwca 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31 marca 2005 roku, od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2014 roku wydanym wskutek odwołania się wnioskodawcy Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie o sygn. akt V U 1010/13 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 3 czerwca 2013 roku w ten sposób, że stwierdził, iż wnioskodawca K. S. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach: od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie. Dodatkowo na mocy tego samego orzeczenia Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 27 maja 2013 roku w ten sposób, że ustalił, iż wnioskodawca K. S. ma prawo do zwrotu nadpłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okresy od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku.

Poza sporem jest, iż powyższy wyrok stał się prawomocny od dnia 6 marca 2014 roku, zaś organ rentowy na podstawie prawomocnego wyroku dokonał zwrotu nadpłaconych składek w dniu 12 maja 2014 r. w wysokości 3795 zł oraz w dniu 13 maja 2014 r. ustawowych odsetek za zwłokę za okres od 5 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty w kwocie 71 zł. ZUS stanął bowiem na stanowisku, iż zwrot nadpłaconych składek winien nastąpić w ciągu 30 dni od daty uprawomocnienia orzeczenia, tj. do 4 kwietnia 2014 r.

Skarżący stoi natomiast na stanowisku, iż odsetki od kwoty 3795 zł winny mu zostać wypłacone za okres od dnia 1 kwietnia 2005 r. do dnia zapłaty.

Mając na uwadze powyższą chronologię zdarzeń dla usystematyzowania dalszego wyводу należy wskazać, że zgodnie z art. 24 ust. 6a ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585) nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez ZUS z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o ich zwrot.

Wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek płatnik składek może złożyć po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, jednak nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku (art. 24 ust. 6c w związku z ust. 6d). Z kolei art. 24 ust. 6e stanowi, że jeżeli nienależnie opłacone składki nie zostaną zwrócone w terminie określonym w ust. 6d, podlegają oprocentowaniu w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych, od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 6c.

Zestawienie wyżej przywołanych regulacji wskazuje, że ustawodawca uzależnił wypłatę odsetek nie od wniosku o ich zapłatę, a w pierwszej kolejności od stwierdzenia, iż zostały one nienależycie opłacone.

Analiza akt ZUS wskazuje, że skarżący w kwietniu 2005 r. nie występował o zwrot składek na ubezpieczenie chorobowe, dlatego wskazanie tej daty jako daty wymagalności jest absolutnie bezzasadne i nie znajduje oparcia w powołanych wyżej przepisach prawa. Kwestia prawidłowości opłacania składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe okazała się sporna dopiero w 2013 r. kiedy to decyzją z dnia 20 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 17 grudnia 2012 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku. Organ rentowy wskazał, że skoro wnioskodawca nie opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenie

chorobowe za miesiąc kwiecień 2005 roku w terminie, to nie podlega temu ubezpieczeniu od dnia 1 kwietnia 2005 roku i tym samym nie ma prawa do zasiłku chorobowego. Jakkolwiek K. S. po wydaniu tej decyzji wystąpił w dniu 17 maja 2013 r. o wydanie decyzji w zakresie niepodlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 kwietnia 2005 roku oraz o zwrot wszystkich opłaconych składek na ubezpieczenie chorobowe po dniu 1 kwietnia 2005 roku to w ocenie Sądu Okręgowego nie sposób uznać, iż od daty złożenia tego wniosku należałoby liczyć 30 dni po upływie których organ rentowy popadłby w zwłokę i byłby zobowiązany do uiszczenia ustawowych odsetek za zwłokę (tj. od 17 czerwca 2013 r.).

Nie można bowiem pomijać faktu, iż rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy decyzją z dnia 27 maja 2013 roku nr (...) odmówił wnioskodawcy K. S. zwrotu nienależnie opłaconych składek po dniu 1 kwietnia 2005 roku z powodu nie stwierdzenia nadpłaty oraz decyzją z dnia 3 czerwca 2013 roku nr (...) ustalił, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31 marca 2005 roku, od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 lutego 2008 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku, od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 30 września 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2012 roku do dnia 30 listopada 2012 roku.

Powyższe oznacza, iż pomimo złożonego w dniu 17 maja 2013 r. wniosku skarżącego o zwrot składek za powyższe okresy kwestia ta była nadal sporna, organ rentowy wydał w tym zakresie decyzje odmowną i dopiero Sąd Okręgowy wydając wyrok z dnia 28 stycznia 2014 r. przesądził kwestię zasadności zarówno nie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu jak też żądania zwrotu spornych składek stwierdzając w punkcie II.1. , iż wnioskodawca ma prawo do zwrotu nadpłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okresy od 1 maja 2005 r. do 30 listopada 2005 r., od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2007 r. , od 1 lutego 2008 r. do 31 stycznia 2012 r. , od 1 marca 2012 r. do 30 września 2012 r. i od 1 listopada 2012 r. do 30 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową sprawę stanął ostatecznie na stanowisku, iż zawarte w przepisie art. 24 ustęp 6c cyt. wyżej ustawy sformułowanie , cyt : „ **po stwierdzeniu**, że składki zostały nienależnie opłacone, płatnik składek może złożyć wniosek o ich zwrot” oznacza, iż w razie sporu w tym zakresie dopiero prawomocne rozstrzygnięcie Sądu otwiera skarżącemu drogę żądania odsetek , o ile organ rentowy wykona wyrok Sądu po upływie 30 dniowego terminu , o którym mowa w przepisie art. 24 ust. 6c w związku z ust. 6d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W rozpoznawanej sprawie wyrok uprawomocnił się 6 marca 2014 r., a nie 3 marca 2014 r. , jak to przyjął ZUS, a 30 dniowy termin upłynął w dniu 6 kwietnia 2014 r., zatem ewentualne odsetki byłyby należne od dnia 7 kwietnia 2014 r., a nie jak to przyjął organ rentowy od 4 kwietnia 2014 r., czyli korzystniej dla wnioskodawcy.

Oznacza to, iż organ rentowy wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 28 stycznia 2014 r. (prawomocny od 6 marca 2014 r.) i realizując prawo wnioskodawcy do zwrotu nadpłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe winien był kwotę zwróconych składek wypłacić wnioskodawcy do 6 kwietnia 2014 r., a uczynił to 12 maja 2014 r. Ewentualne odsetki należałyby się zatem skarżącemu od 7 kwietnia 2014 r. do 11 maja 2014 r. , ale w tym zakresie organ rentowy w dniu 13 maja 2014 r. wypłacił mu odsetki za zwłokę i to za okres dłuższy , albowiem liczony od dnia 5 kwietnia 2014 r. w wysokości 71 zł.

Reasumując decyzja organu rentowego odpowiada prawu , a odwołanie jako bezzasadne podlega oddaleniu jako pozbawione uzasadnionych podstaw prawnych.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c orzekł jak w sentencji.